

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 15. února 2012 č. 91

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 585)

Vláda na své schůzi dne 15. února 2012 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 585), a vyslovila s ním **nesouhlas** z následujících důvodů:

1. Vláda připravuje návrh nového zákona o přestupcích, který by měl integrovat dosavadní nejednotnou úpravu správního trestání do jednoho zákona, a to jak pokud jde o stávající přestupky, tak pokud jde o stávající správní delikty podnikajících fyzických a právnických osob, které by všechny měly být podřazeny pod společnou obecnou hmotněprávní i procesní úpravu.

2. Jednou ze zásad, ze kterých má tato nová úprava vycházet, je odstupňování prekluzivní lhůty pro projednání přestupku podle jeho závažnosti, resp. podle sankce, kterou za něj lze uložit, podobně jako je tomu v trestním právu. Vzhledem k odlišné povaze různých přestupků (a dalších správních deliktů) není do budoucna vhodné setrvávat u jednotné prekluzivní lhůty pro jejich projednání bez ohledu na stupeň jejich závažnosti, neboť to nutně vede k disproporcím.

3. Přijetím poslaneckého návrhu by došlo k úpravě zákona pravděpodobně jen na relativně krátké období, a to do účinnosti nového zákona o přestupcích. Navíc by se tak stalo jen pro přestupky spáchané v období od účinnosti navržené novely do účinnosti nového přestupkového zákona, přičemž z obecných principů trestního práva by se navíc podávalo, že u bagatelních přestupků by se lhůta opět zkrátila (a to zpětně) na jeden rok, neboť by šlo o úpravu pro pachatele výhodnější a připravovaná úprava nového zákona o přestupcích předpokládá odstupňování lhůty pro zánik odpovědnosti za přešpek v rozmezí od jednoho roku do pěti let. Nyní navrhované ustanovení by tedy bylo zanedlouho nahrazeno odlišnou a do jisté míry protichůdnou úpravou, což není vzhledem k zásadě právní jistoty žádoucí, zejména v takové oblasti, jakou je správní trestání.

4. Prodloužení lhůty pro projednání všech přestupků bez rozdílu by bez současného zavedení určité omezené oportunity řízení vedlo k prodlužování řízení o přestupcích, neboť zatímco dnes se po uplynutí jednoho roku řízení bez dalšího zastavuje, podle návrhu novely by se řízení mohlo vést dál a muselo by se v něm o vině a trestu rozhodnout. To by vedlo i k nárůstu odvolacích řízení u nadřízených orgánů a tedy i nákladů na výkon veřejné správy. Nelze proto souhlasit s tím, že návrh nepřinese výdaje ze státního rozpočtu a nemá dopady na rozpočty obcí a krajů, jak se uvádí v důvodové zprávě.

5. Stávající přestupkový zákon je založen na zásadě oficiality, což znamená, že správní orgán musí zahájit a vést řízení o každém přestupku, o kterém se dozví, a na rozdíl od trestního řádu zákon neumožňuje správním orgánům nestíhat přestupek v případě, že by to nebylo účelné. Kromě odstupňování délky lhůty pro projednání přestupku podle jeho závažnosti, se kterým počítá vládou připravovaná úprava, by možným řešením předpokládaného nárůstu přestupkových řízení u správních orgánů bylo také zavedení principu oportunity, který by jim umožňoval nezabývat se přestupky, u nichž náklady na projednání a rozhodnutí převažují nad společenskými přínosy případného postihu. S ničím podobným však návrh novely nepočítá a omezuje se pouze na prosté prodloužení lhůty pro zánik odpovědnosti za přestupek, aniž by se domýšlely další souvislosti a důsledky tohoto kroku.

6. Návrh zákona neupravuje lhůtu pro kázeňské trestání přestupků, obsažené v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Kázeňským přestupkem je přitom podle tohoto zákona rovněž takové jednání, které má znaky přestupku, a pro uložení kázeňského trestu za takové kázeňské přestupky by tedy i nadále bezdůvodně a nesystematicky platila lhůta v délce jednoho roku.

7. Uvádí-li se v důvodové zprávě, že se vyskytují případy, kdy orgány činné v trestním řízení zjišťují, zda nejde o trestný čin a teprve poté vracejí případ správnímu orgánu k dalšímu řízení, přičemž tento postup je obvykle časově náročnější a přestupek pak není pro krátkost lhůty projednán, je třeba upozornit na to, že podle stávajícího § 20 odst. 2 zákona o přestupcích se do běhu jednorozhodnutí lhůty pro projednání přestupku nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení podle zvláštního právního předpisu, tzn. trestního řádu. Trestním řízením se přitom podle § 12 odst. 10 trestního řádu rozumí řízení podle tohoto zákona, tedy trestního řádu, což zahrnuje i fázi přípravného řízení, kterým je zpravidla úsek trestního řízení od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení a do dne právní moci usnesení policejního orgánu, státního zástupce nebo soudu o odevzdání nebo postoupení věci příslušnému správnímu orgánu k projednání přestupku. Z toho plyne, že ke stavění běhu lhůty podle § 20 odst. 2 zákona o přestupcích nedojde tehdy, pokud orgány činné v trestním řízení dospějí k závěru, že v daném případě nejsou skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, aniž přitom učiní jakékoli úkony trestního řízení, kterými by bylo samotné trestní řízení zahájeno. Argumentace obsažená v důvodové zprávě zřejmě nebere tento rozdíl v potaz.